

Nr	Esitaja ja ettepaneku/märkuse sisu	Arvestamine	Põhjendus/selgitus
	Justiits- ja Digiministeerium		
1.	<p>25.05.2025 jõustus hea õigusloome ja normitehnika eeskirja (HÕNTE) muudatus, millega kehtestati halduskoormuse tasakaalustamise reegel (HÕNTE § 1 lg 4¹). Reegli kohaselt tuleb halduskoormust suurendava nõudega kavandada ka halduskoormust vähendav muudatus. Halduskoormuse tasakaalustamise reegli rakendamise juhise on kättesaadav Justiits- ja Digiministeeriumi veebilehel.</p> <p>Eeltoodud HÕNTE muudatustest tulenevalt palume eelnõu seletuskirja sisukokkuvõttes kirjutada, kas eelnõuga kavandatud muudatuste tulemusel halduskoormus suureneb, väheneb või ei muutu. Halduskoormuse kasvamisest palume seletuskirja sisukokkuvõttes märkida, mis meetmega on kavandatud suurenenud halduskoormust tasakaalustada.</p>	Arvestatud.	Eelnõusse on kavandatud lõhkematerjaliseaduse (LMS) muudatus, mis tasakaalustab kasvavat halduskoormust.
2.	<p>Eelnõuga on kavandatud luua mitu väärteokoosseisu (eelnõu punktid 10 ja 12–14). Kavandatud väärteosätetes soovitakse kasutada sõnastust: „karistatakse rahatrahviga kuni neli protsenti füüsilise isiku majandus- või kutsetegevusega seotud aastakäibest või kui see teave ei ole kättesaadav, siis rahatrahviga kuni kaks miljonit eurot.“ Juriidilise isiku puhul räägitakse eelnõus juriidilise isiku aastakäibest, mitte majandus- või kutsetegevusega seotud aastakäibest. Seletuskirjas (lk 19) on öeldud, et kaupluse on füüsiline või</p>	Arvestatud.	Eelnõust on ebakõla eemaldanud ning nii füüsilise kui ka juriidilise isiku puhul räägitakse majandus- ja kutsetegevusega seotud aastakäibest.

	<p>juriidiline isik, sealhulgas avalik-õiguslik juriidiline isik, kes tegutseb eesmärgil, mis on seotud tema majandus- või kutsetegevusega. Seega seletuskirja selgituse kohaselt on majandus- või kutsetegevus nii füüsilise kui ka juriidilise isiku kohta käiv kirjelduse osa. Tulenevalt eeltoodust tekib küsimus, kas seletuskirjas esitatud selgitus on eksitav või oleks normide sätestamisel pidanud kasutama ühesugust sõnastust: „majandus- või kutsetegevusega seotud aastakäive“? Justiits- ja Digiministeerium palub kirjeldatud küsimuses eelnõu ja seletuskirja tekstid ühtlustada.</p>		
3.	<p>Eelnõuga täiendatakse tarbijakaitseaduse (TKS) §-e 70, 74¹ ja 74² lõikega 11, millega sätestatakse, et kui tegemist on teoga, mis on pandud toime suures ulatuses või mis on Euroopa Liidu mõõtmega, on kohtuvälisel väärteomenetlejal võimalus karistada isikut rahatrahviga. Seejuures puuduvad seletuskirjas selgitused selle kohta, mis on „teo toimepanemine suures ulatuses“ või „teo toimepanemine Euroopa Liidu mõõtmega“. Samuti puudub selgitus selle kohta, kuidas eristatakse suures ulatuses teo toimepanemist Euroopa Liidu mõõtmega teo toimepanemisest. Kui need suurused on mõõdetavad rahaliselt, siis seletuskirjast peab leidma käsitluse selle kohta, milline on see summa nii „suure ulatuses“ kui ka „Euroopa Liidu mõõtme“ puhul. Vastavad väärtused tuleb seletuskirja lisada ning eristamine selgitada, tuues ka asjakohaseid näiteid. Vastutuse sätted peavad olema üheselt selged, et asjassepuutuvatel isikutel oleks võimalik õiguspärase käitumisega karistust vältida. Justiits- ja Digiministeerium palub esitatud märkuste pinnalt eelnõu täiendada</p>	Arvestatud.	<p>Eelnõu seletuskirja on täiendatud selles osas, kuidas eristada laiaulatuslikku rikkumist Euroopa Liidu mõõtmega laiaulatuslikust rikkumisest (eelnõus kasutatud sõnu „suures ulatuses“). Nende rikkumiste eristamisel on oluline, kui mitmes liikmesriigis on sama rikkumine aset leidnud.</p>
4.	<p>Eelnõu seletuskirjas (lk 19) on selgitatud, et riigisiseses õiguses on seni kasutatud terminit „suures ulatuses“ termini „laiaulatuslik“ asemel. Seletuskirjast ei selgu, milliseid</p>	Arvestatud.	<p>Eelnõu seletuskirja on muudetud ning kasutatud on läbivalt terminit „suures ulatuses“. Terminit</p>

	<p>riigisiseseid õigusakte on selle all mõeldud. Kehtiv TKS ei kasuta kumbagi terminit. Seletuskiri kasutab muudatuste selgitamisel läbivalt terminit „laiaulatuslik“, kuigi eelnõu normide sõnastustesse on kavandatud „suur ulatus“, mida seletuskirja kohaselt peetakse sobilikumaks kui „laiaulatuslik“. Seega on tekkinud ebakõla eelnõuga kavandatud sõnastuse („suures ulatuses“) ja seletuskirjas kasutatud sõnastuse („laiaulatuslik“) vahel. Palume selgitada seletuskirjas, millistele riigisisestele õigusaktidele viidatakse, kui öeldakse, et riigisiseses õiguses on seni kasutatud terminit „suures ulatuses“. Samuti palume ühtlustada ülaltoodud küsimuses eelnõus ja seletuskirjas kasutusel olevad mõisted.</p>		<p>kasutati tulenevalt sellest, et kehtiv KarS kasutab läbivalt terminit „suures ulatuses“ ning ka muudes õigusaktides ei kasutata terminit „laiaulatuslik“.</p>
5.	<p>Seletuskirjas väidetakse (lk 24), et üldjuhul lõpetavad kauplejad rikkumise enne trahvi määramist. Seletuskirjast ei selgu, mida selle väitega on soovitud öelda. Kas toodud väidet peaks mõistma selliselt, et väärteomenetlused on alustatud, kuid karistamise otsust ei ole tehtud? Kas need alustatud väärteomenetlused on seega lõpetatud? Kui räägitakse rikkumise lõpetamisest enne trahvi määramist, siis tuleb arvestada sellega, et trahvi määramine saab kõne alla tulla alles siis, kui rikkuja suhtes on väärteomenetlus alustatud ning kohtuväline menetteja või kohus hakkab pärast teo toimepanemise kindlakstegemist ja selle tõendamist otsustama, kas ja millises määras isikut teo eest karistada, milline rahatrahv määrata. Palume täiendada seletuskirja selgitusega selle kohta, millist olukorda on seletuskirjas mõeldud, kui öeldakse, et kauplejad lõpetavad rikkumise enne trahvi määramist.</p>	Arvestatud.	<p>Seletuskirja on muudetud ning selgitatud, et suurem osa rikkumisi lõpetatakse juba haldusmenetluse käigus kui TTJA pöördub kaupleja poole ning selgitab rikkumise olemust.</p>
6.	<p>Eelnõu kohaselt sõltub karistuse suurus füüsilise või juriidilise isiku majandus- või kutsetegevusega seotud aastakäibest. Seega on oluline, et oleks ühtne arusaam sellest,</p>	Arvestatud.	<p>Eelnõud ning selle seletuskirja on vastavalt täiendatud ning on</p>

	kuidas seda käivet arvestatakse ja millest selle arvestamisel lähtutakse. Näiteks väärtpaberituru seaduse §-s 262 ¹ on sätestatud, mis on juriidilise isiku käive. Kavandatud eelnõus sarnane säte puudub. Justiits- ja Digiministeerium palub selgitada, kuidas arvestatakse karistuse määra aluseks olevat aastakäive, ning vajadusel täiendada eelnõu vastava sättega.		selgitatud, mida on aastakäibe all mõeldud.
7.	Riigikogu võttis 19.06.2014 vastu karistusseadustiku ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse (554SE). KarS muutmise eelnõu üheks põhimõtteks oli, et väärtovastutust tuleb kohaldada üksnes siis, kui haldussund ei anna tulemust. Seega uute väärtekoosseisude koostamisel või kehtivates sätetes karistusmäärade ülevaatamisel tuleb analüüsida, kas on võimalus kohaldada karistamise asemel haldussundi ehk lahendada probleem ettekirjutusega või kohaldada sunniraha ja/või asendustäitmist. Soovitame tutvuda seaduseelnõu 554 SE seletuskirja punktiga 3.8.1. (lk 108–112), kus on käsitletud väärteto olemust ning selle eristamist kuriteost ja haldussunnist. Kehtiv TKS räägib küll ettekirjutustest kuid tekstist ei leia midagi sunniraha kohaldamise võimaluse kohta. Palume selgitada, kas TKS-i alusel tehtud ettekirjutuste täitmise tagamiseks on ette nähtud sunniraha.	Selgitatud.	<p>TKS-is on sätestatud TTJA õigus teha seadusest tulenevate nõuete rikkumise korral kauplejatele ettekirjutusi. Kuigi TKS ei räägi otsesõnu sunniraha määramisest, on TTJA-l võimalik sunniraha siiski korrakaitseseaduse (KorS) alusel määrata, kuivõrd TTJA on üheks korrakaitseorganiks.</p> <p>Nimelt on KorS § 28 lg 1 alusel TTJA-l ohu või korrarikkumise korral õigus teha ettekirjutus ohu tõrjumise või korrarikkumise kõrvaldamiseks, hoiatades ettekirjutuse adressaati haldussunnivahendite kohaldamise eest, kui isik ei täida ettekirjutust määratud tähtaja jooksul.</p> <p>KorS § 28 lg 2 kohaselt, kui avaliku korra eest vastutav isik ei täida tähtaegselt KorS § 28 lg-s 1 nimetatud ettekirjutust, võib selle täita asendustäitmise ja sunniraha</p>

			seaduses sätestatud vahenditega ja korras.
8.	<p>Eelnõu punktiga 6 täiendatakse TKS § 16 lõikes 8 sisalduvat keelatud kauplemisvõtete loetelu järgmiselt: 6) paragrahvi 16 lõiget 8 täiendatakse punktiga 10¹ järgmises sõnastuses: „10¹) Euroopa Liidu turul kõigi asjaomasesse tootekategooriasse kuuluvate toodete suhtes õigusaktidega kehtestatud nõuete esitamine kaupleja eripakkumisena;“;</p> <p>Seletuskirjas puuduvad selgitused või näited selle kohta, milliseid õigusakte ülaltoodud sättes on mõeldud. Samas on tegemist väga üldise ja ebamääraselt sõnastatud normiga. Palume täiendada seletuskirja selgitusega selle kohta, kas kavandatud täienduses on viidatud ainult EL õigusaktidele või ka Eesti õigusaktidele ning millistele täpsemalt.</p>	Arvestatud osaliselt.	<p>Eelnõu seletuskirja on täiendatud ning selgitatud on, et kavandatava sätte all mõeldakse EL õigusakte.</p> <p>Kavandatud säte (10¹) täiendab varasemat, st kui kehtiv TKS § 16 lg 8 p 10 sätestab, et tarbijale seadusega antud õigusi ei tohi esitleda kui kaupleja eripakkumist, siis kavandatud p 10¹ lisab, et ka kaupleja poolt pakutavatele toodetele kehtestatud nõudeid ei tohi esitleda kaupleja eripakkumisena.</p> <p>Kuna direktiivi (EL) 2024/825 põhjenduses 15 on selgitatud, et „seda keeldu tuleks kohaldada näiteks juhul, kui kaupleja reklaamib, et toode ei sisalda teatavat keemilist ainet, samas kui see aine on seadusega juba keelatud <u>kõigi sellesse tootekategooriasse kuuluvate toodete puhul liidus</u>.“ Seega on eelnõu koostaja seisukohal, et antud juhul on viidatud üksnes EL õigusaktidele.</p>

			<p>Näiteks kui kaupleja toob toote pakendil välja, et „toode ei sisalda tervisele ohtlikku kemikaali x“, kuigi EL direktiiviga on selle kemikaali kasutamine niikuinii keelatud, siis selline teave on tarbijat eksitav ja keelatud, sest võib jätta tarbijale mulje, et tooted, millel sellist lauset pole välja toodud, sisaldavad sellist ohtlikku kemikaali.</p> <p>Oleme seisukohal, et tegemist on põhjusega üldise sõnastusega ning kõikvõimalikke õigusakte, mis selle keelu alla lähevad, ei ole mõistlik ega ka võimalik antud direktiivis ja seetõttu ka siseriiklikus õigusaktis välja tuua.</p>
9.	Palume arvestada kooskõlastuskirja lisas esitatud eelnõu seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste märkustega ning märkustega eelnõu mõju hindamise kohta.	Arvestatud.	Märkustega on arvestatud.
	Rahandusministeerium		
1.	Eelnõu punktis 3, millega täiendatakse tarbijakaitseseaduse (edaspidi TKS) § 16 lõiget 4 punktiga 4 on viidatud rakenduskavale. Eelnõust ega seletuskirjast ei selgu, mis on rakenduskava ja kust tuleb selle koostamise kohustus. Palume eelnõu või seletuskirja täiendada. Eelnõu kohaselt peab rakenduskava sisaldama ka „muid olulisi elemente“. Seletuskirja kohaselt on kohustuse täitmiseks vajalikud asjakohased elemendid eelarvevahendid ja tehnoloogilised edusammud. Eesti keeles ei nimetata eelarvet üldiselt	Osaliselt arvestatud.	Rakenduskava koostamise kohustus on otseselt seotud direktiivist tulenevate nõuetega ehk kui kaupleja teeb tulevase keskkonnatoimega seotud keskkonnaväite, siis seda väidet peab omakorda toetama rakenduskava, kus on toodud välja, kuidas tulevase

	<p>elemendiks. Seetõttu ei saa ilma seletuskirja lugemata ka aru, mida oluliste elementide all silmas peetakse.</p> <p>Palume võimalusel keeleliselt korrigeerida</p>		<p>keskkonnatoimega seotud väite eesmärgid ka tegelikult saavutatakse. Seega on rakenduskava puhul sisuliselt tegemist tegevuskavaga, kus tuuakse välja, kuidas kaupleja plaanib tulevase kliimamõjuga seotud väite ka praktikas ellu viia.</p> <p>Eelnõu teksti on täiendatud ning viidatud eelarvevahenditele.</p>
2.	<p>TKS § 17 täiendatakse lõikega 5 võrdlusteenuse olulise teabe kohta. Seletuskirjas on küll selgitatud, mida hõlmab toodete võrdlusteenuse osutamine, kuid seaduses ei ole seda välja toodud. Palume ka seaduses seda reguleerida, kuna vastasel juhul ei saa seadusest aru, millist teenust säte puudutab. Lisaks on küsimus, et kui eelnevad lõiked viitavad sama paragrahvi lõikele 2, st kogu oluline teave ostukutsel on reguleeritud läbi viite TKS § 16 lõikele 6, siis lisatud lõige 5 mitte. Seletuskirjas on viidatud, et muudatus on tehtud koosmõjus kehtiva TKS § 14 lõikega 2 ja § 16 lõike 6 punktiga 1. Palume seletuskirjas erisust eelnevatest lõigetest selgitada.</p>	Arvestatud osaliselt.	<p>Eelnõu seletuskirjas on selgitatud, et keskkonna- või sotsiaalsete omaduste või ringlusaspektide all on mõeldud <u>näiteks</u> vastupidavust, parandatavust ja ringlussevõetavust.</p> <p>Näiteid seaduse tasandil (või üldse õigusaktides) välja ei tooda. Tegemist on seletuskirja kuuluva näitliku loeteluga.</p> <p>Mis puudutab kommentaari, et eelnevad TKS § 17 lõiked viitavad sama paragrahvi lõikele 2, aga lõige 5 mitte, siis selles osas on eelnõud täiendatud, et tagada kõnealuses paragrahvis olevate sätete ühtsus.</p>

3.	<p>Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti (TTJA) hinnangul on vaja luua vähemalt üks uus ametikoht ja sellega kaasnevate kulude katmiseks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium esitanud 2026–2029 RES-RE protsessi 45–50 000 euro suuruse lisataotluse. Kuigi lisarahastuste otsustusprotsess ei ole lõppenud, märgime, et Rahandusministeeriumile jääb uue ametikoha loomine põhjendamatuks. Ei ole selge, millised oleksid selle uue ametikohad ülesanded, kuivõrd seletuskirjas on mainitud, et siiani on TTJAle tehtud vaid üksikuid pöördumisi eksitavate keskkonnaväidete või -märgiste kasutamise kohta. Iga uue ülesande lisandumine ei peaks automaatselt tähendama uue ametikoha loomist. Uue ametikoha loomine võiks tulla kaalumisele, kui on selgunud, et direktiivi rakendamine suurendab ka tegelikult asutuse töökoormust (pöördumiste arvu kasv jm tõendite alusel). Võttes arvesse TTJA töötajate arvu üldist kasvu (nt 2024. a kasvas töötajate arv aasta keskmisena 11 võrra), ei ole ametikoha loomine praegu piisavalt põhjendatud. Palume arvestada ka sellega, et võimalus uut ametikohta luua võib osutuda võimatuks juhul, kui 2026–2029 RES-RE protsessis lisavahendeid ei eraldata ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil puuduvad omavahendid (nagu on märgitud seletuskirjas).</p>	Arvestatud.	Seletuskirja on täiendatud ning põhjalikumalt on selgitatud uue ametikoha loomise vajadust.
	Kliimaministeerium		
1.	<p>Seletuskirjas lk 7 II lõik on keeleline täpsustus. Hetkel on „<i>sõnastused</i>“, kuid korrektne oleks „<i>sõnastusest</i>“.</p>	Arvestatud.	Seletuskirjas on vastav keeleline täpsustus tehtud.
2.	<p>Seletuskirjas lk 9 viimane lõik on kasutatud sertifitseerimissüsteemide juures terminit „menetleja“, mis ei ole sertifitseerimisel kasutusel olev termin.</p> <p><i>„Sertifitseerimissüsteem peab hõlmama menetlust nimetatud nõuete rikkumiste korral. Süsteemi omanikust ja kauplejast</i></p>	Arvestatud.	Seletuskirjas on sõna „menetleja“ asendatud sõnaga „kontrollija“.

	<p><i>sõltumatul menetlejal peab olema õigus kestlikkusmärgise kasutamise õigust peatada või kestlikkusmärgise kasutamist keelata. Menetleja sõltumatus peab põhinema rahvusvahelistel, Euroopa Liidu või riiklikel standarditel ja menetlustel.“</i></p> <p>Konsulterisin ka sertifitseerimisasutusega ning sertifitseerimine ja sertifitseerija on peamiselt kasutusel, kuid sobib kasutada ka audiitor või kontrollija.</p>		
3.	<p>Seletuskirjas lk 10 III lõik ei ole korrektne viide standardile. Hetkel on viide ISO 14065 standardile, aga korrektne on ISO 17065 standardile, kuna viidatud on vastavushindamise asutuste vastavuskriteeriumitele (ISO 17065 Vastavushindamine. Nõuded asutustele, kes sertifitseerivad tooteid, protsesse ja teenuseid).</p>	Arvestatud.	Ebakorrektus on eelnõu seletuskirjast eemaldatud.
4.	<p>Seletuskirjas lk 22 III lõik on toodu lause „Muudatuste rakendamisega kaasnevad kulud kauplejatele, kuivõrd edaspidi on kauplejatel võimalik tarbijatele esitada üksnes selliseid keskkonnaväiteid, mille puhul on tõendatud nende suurepärase keskkonnatoime ning selliseid keskkonnaväiteid, mis põhinevad sertifitseerimissüsteemil või mille on kehtestanud avaliku sektori asutus“. Tehniline tähelepanek, et tugevas trükis toodud „keskkonnaväited“ termini asemel peaks olema „keskkonnamärgised“ termin.</p>	Arvestatud.	Ebakorrektus on eelnõus parandatud.
5.	<p>2) paragrahvi 2 täiendatakse lõikega 11 järgmises sõnastuses: „(11) Sertifitseerimissüsteem peab läbipaistvatel, õiglastel ja mittediskrimineerivatel tingimustel olema avatud kõigile kauplejatele, kes soovivad ja suudavad täita süsteemi nõuded, mille on välja töötanud süsteemi omanik, konsulteerides asjaomaste ekspertide ja</p>	Arvestatud.	Eelnõu tekstis on sõna „menetleja“ asendatud sõnaga „kontrollija“.

	<p><i>huvirümadega. Sertifitseerimissüsteem peab hõlmama menetlust nimetatud nõuete rikkumiste korral. Süsteemi omanikust ja kauplejast sõltumatul menetelejal peab olema õigus kestlikkusmärgise kasutamise õigust peatada või kestlikkusmärgise kasutamist keelata. Meneteleja sõltumatus peab põhinema rahvusvahelistel, Euroopa Liidu või riiklikel standarditel või menetlustel.“</i></p> <p>Termin „meneteleja“, mis ei ole sertifitseerimisel kasutusel olev termin. Soovitus kasutada audiitor või kontrollija.</p>		
	Keskkonnaagentuur		
1.	Muuta seletuskirja viide 15 „Ökomärgise taotlemise ja kasutamisega seotud kulud“, asendada viide Keskkonnaagentuuri kodulehele viitega riigilõivuseadusele.	Arvestatud.	Seletuskirja viide 15 puhul on viide Keskkonnaagentuuri kodulehele asendatud viitega riigilõivuseadusele.
2.	Kaaluda seletuskirja lk 22 sulgudes sisalduva näite: „(üks suurimaid kasutajaid on näiteks Mayeri Industries AS)“ eemaldamist.	Arvestatud.	Vastav näide on seletuskirjast eemaldatud.
3.	Eelnõu kohaselt keelatakse muuhulgas selliste kestlikkusmärgiste kasutamine, mis ei ole sertifitseeritud või mida ei ole kehtestanud riigi poolt määratud pädeva asutuse poolt ning selliste üldiste keskkonnaväidete kasutamine tootel/teenusel, mille puhul ei ole tõendatud suurepärasest keskkonnatoimet. Seega ei saa kauplejad tulevikus end või oma tooteid/teenuseid deklareerida „rohelise“ või „keskkonnasõbralikuna“, kui nad ei ole selliste väidete paikapidavust tõendanud. Seletuskirjas sisalduva kohaselt on Komisjoni hinnangul kõige kuluefektiivsem kestlikkusmärgiste vastavuse tõendamise meetod ELi ökomärgis, mis on ka praegu Eestis kõige laialdasemalt kasutusel. Eestis on ökomärgise pädevaks asutuseks	Osaliselt arvestatud.	<p>Eelnõu seletuskirja on täiendatud ning on selgitatud, et kui on näha, et kauplejad hakkavad tavapärasest rohkem esitama taotlusi EL ökomärgise saamiseks, võib Keskkonnaagentuur vajada lisaressurssi taotluse menetlemiseks.</p> <p>Kuigi Komisjon on leidnud, et EL ökomärgis on kõige kuluefektiivsem, ei ole täna</p>

	<p>Keskkonnaagentuur. Tulenevalt seaduse muudatusest võib eeldada, et suureneb ökomärgiste taotluste arv, mis toob kaasa Keskkonnaagentuuri töökoormuse tõusu taotluste menetlemisel, sertifikaatide väljastamisel ning järelevalve korraldamisel. Analoogselt TTJA-le, leiab ka Keskkonnaagentuur, et tagamaks ELi direktiivi nõuetekohane rakendamine ja kohustuste täitmine tuleks ette näha vähemalt üks uus ametikoht. Kulu koha mehitamiseks oleks 50 000 eurot aastas. Katteallikad seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks ja lisakoormusest tingitud koha mehitamiseks tuleb leida riigieelarvest, seega palume need planeerida RESi ja lisavahendite vajadust menetleda 2026–2029 riigieelarve protsessi käigus.</p>		<p>teadmist, et kauplejad massiliselt kõnealust märgist taotlema hakkavad.</p>
	Kaubandus-Tööstuskoda		
1.	<p>Eelnõu kohaselt keelatakse selliste kestlikkusemärgiste kasutamine, mis ei ole sertifitseeritud või mida ei ole kehtestanud ametiasutused ning selliste üldiste keskkonnaväidete kasutamine tootel/teenusel, mille puhul ei ole tõendatud tunnustatud suurepärase keskkonnatoimet (eelnõu p 4–5).</p> <p>Kaubanduskoda on mures, et see võib pidurdada ettevõtete omaalgatuslikke samme keskkonnasäästlikkuse suurendamisel. Kuigi arusaadavalt on eesmärk piirata eksitavate märgiste kasutamist, on oht, et säte, mis keelab sertifitseerimata märgiste kasutamise, on liiga üldine. See võib karistada ettevõtjaid, kes investeerivad suuri ressursse valdkonda, milleni ametlikud standardid ei ole veel jõudnud, kuid mille tulemusena on loodud läbipaistvad ja tõendus põhised lahendused tarbijate harimiseks/informeerimiseks. Näiteks kui ettevõtte mõõdab</p>	<p>Mittearvestatud ja selgitatud.</p>	<p>Direktiiv ei võimalda liikmesriikidel teha kestlikkusemärgiste osas siseriiklikus õiguses erandeid, s.t kui kõnealune kliimamõju hindav märgis vastab direktiivist tulenevale kestlikkusemärgise definitsioonile, peab see märgis kas põhinema sertifitseerimisskeemil või olema kehtestatud avaliku sektori asutuse poolt. Tegemist on n-ö musta nimekirja lisatud sättega, mille puhul ei ole järelevalvel ka kaalutlusruumi – kui kestlikkusemärgis ei põhine sertifitseerimisskeemil või ei ole</p>

	<p>iga oma toote kliimamõju ja kuvab seda oma e-poes valgusfoori meetodil kliimamõju märgisena: roheline näitab väikest, kollane keskmist ja punane suurt kliimamõju, siis eelnõu kohaselt võib selline tegevus olla edaspidi keelatud.</p> <p>Soovime, et eelnõu sõnastus ei muutuks karistuseks neile, kes teevad rohkem, kui seadused ette näevad ja loovad lahendusi, millest võiks olla kasu kogu ühiskonnale. Usume, et oluline on luua raamistik, mis võimaldab kasutada ettevõtete enda poolt loodud märgiseid või vahendeid, eeldusel, et nende aluseks on rahvusvaheliselt tunnustatud meetodikad ja et need on tarbijatele arusaadavad.</p> <p>Kaubanduskoda teeb ettepaneku täpsustada seletuskirjas või eelnõus endas, et ettevõtjatel on õigus kasutada omaalgatuslikke, kuid objektiivsetele ja tunnustatud metoodikatele tuginevaid märgiseid ja vahendeid. Samuti teeme ettepaneku luua selged kriteeriumid ja juhised, kuidas selliseid väiteid ja märgiseid on võimalik esitada ja tõendada, vältimaks liigset subjektiivsust järelevalveametniku hinnangutes.</p>		<p>kehtestatud avaliku sektori asutuse poolt, on tegemist keelatud võttega.</p>
2.	<p>Eelnõu seletuskirja punktis 9 on kirjas, et eelnõuga kavandatavate muudatuste jõustumine toimub üldkorras ehk kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist. Kaubanduskoda soovib juhtida tähelepanu vastuolule eelnõu seletuskirjas esitatud üldkorras jõustumise ja direktiivis 2024/825 sätestatud tähtaegade vahel. Direktiivi artikkel 4 punkti 1 kohaselt tuleb nõuded siseriiklikku õigusesse üle võtta hiljemalt 27. märtsiks 2026 ja neid kohaldama hakata alles alates 27. septembrist 2026. Eelnõu jõustumine üldises korras võib kaasa tuua oluliselt varasema jõustumiskuupäeva, kui direktiiv ette näeb. See ei anna</p>	Arvestatud.	<p>Eelnõus ning seletuskirjas on tehtud vastavad muudatused, mille kohaselt jõustuvad eelnõuga tehtavad muudatused osaliselt 27. septembril 2026.</p>

	<p>ettevõtjatele piisavat aega uute ja ulatuslike nõuetega kohanemiseks, eriti arvestades, et konkreetseid juhiseid ja metoodikaid on vaja veel luua. Liiga lühike üleminekuperiood tekitab ettevõtjatele ebavajalikku õiguslikku ebakindlust ning halduskoormust, mis omakorda võib põhjustada asjatuid kulusid ja riske.</p> <p>Eelkirjeldatust tulenevalt on Kaubanduskoda seisukohal, et eelnõu jõustumiskuupäev ei tohi olla varasem kui direktiivis ettenähtud kohaldamise kuupäev, mis on 27. september 2026. See tagab ettevõtjatele piisava ja proportsionaalse üleminekuperioodi, et teha vajalikud ettevalmistused ja viia oma tegevus kooskõlla uute nõuetega</p>		
3.	<p>Kaubanduskoda peab oluliseks välja tuua, et keskkonnaväidete tõendamiseks puudub Eestis veel selge metoodika ja sertifitseerimissüsteem Samas Euroopa Komisjon on paralleelselt direktiiviga (EL) 2024/825 arendamas roheväidete direktiivi, mis peaks looma aluse sellele, kuidas ja kes roheväiteid kontrollib. Samal ajal on selle direktiivi läbirääkimised peatatud. Seda kinnitab ka eelnõu seletuskirja lk 7, kus on kirjas, et “Samuti selgitas komisjon, et direktiiv (EL) 2024/825 ei sea konkreetseid nõudeid keskkonnaväidete põhjendamiseks kasutatava metoodika kohta, vaid need kehtestatakse roheväidete direktiiviga, mille sisu osas käivad EL tasandil läbirääkimised“. Kuigi on plaanis üle võtta roheväidete direktiiv, mis peaks neid küsimusi lahendama, on see alles Euroopa Liidu menetluses. Samuti jäetakse seletuskirjas tõlgendamiseks palju ruumi, mis võib viia erinevate arusaamadeni ja ebaühtlase järelevalveni. Näiteks üldiste ja konkreetsete keskkonnaväidete eristamine on ebamäärane, kuna „see kas sõna „roheline“ kasutamine koos muude</p>	Selgitatud.	<p>Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on enne eelnõu avalikule kooskõlastamisele saatmist pöördunud Euroopa Komisjoni poole täiendavate selgituste saamiseks, kuidas näiteks tõlgendada sõna „roheline“ kasutamine. Oleme lisanud Komisjoni poolt antud vastuse ka eelnõu seletuskirja. Mõõname, et Komisjoni poolt antud vastus on ebamäärane, kuid praktikas sõltubki sõna „roheline“ kasutamine mitmest asjaolust ning igal üksikul korral tuleb hinnata, kas sellisel juhul on tegemist direktiivi kohaldamisalasse mineva keskkonnaväitega või</p>

	<p>visuaalsete elementidega kujutab endas üldist keskkonnaväidet või mitte, tuleb hinnata juhtumipõhiselt" (seletuskiri lk 6). See aga jätab järelevalveorganitele iga juhtumi puhul ulatusliku tõlgendamisruumi, mis omakorda tekitab ettevõtjatele ebakindlust, milliste põhimõtete alusel nende tooteid või teenuseid hinnatakse. See on eriti murettekitav, arvestades märkimisväärseid trahvimäärasid, mis on eelnõuga ette nähtud. Lisaks tekitab killustatust asjaolu, et eelnõu on ette valmistanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, samas kui roheväidete direktiiviga tegeleb Kliimaministeerium, mis võib tulevikus luua vastandlikke arusaamu.</p> <p>Kuna Eestis puudub praegu selge metoodika ja sertifitseerimissüsteem roheväidete hindamiseks, tuleb eelnõu jõustumise ja roheväidete direktiivi rakendamise vahelisel perioodil tagada ministeeriumide vaheline koordineerimine ja luua selged rakendusjuhised, et vältida õiguslikku ebakindlust ning tagada proportsionaalne ja ühtne järelevalve. Samuti tuleks kaaluda, et edaspidi oleks ühe ministeeriumi vastutusel eelnõu rakendamine ja tõlgendamine, et vältida võimalikke tõlgenduserinevusi ja killustatust.</p>		<p>mitte. Seda praktikat saab järelevalveasutus aga ise ajas kujundada.</p> <p>Oleme teinud kõnealuse eelnõu väljatöötamisel tihedat koostööd Kliimaministeeriumiga ning jätkab seda ka tulevikus, sh roheväidete direktiivi osas, et tagada ühtne tõlgendamine.</p>
4.	<p>Eelnõu punktis 3 on sätestatud kavandatud TKS § 16 lõike 4 punkti 4 sõnastus, mis sätestab, et üks eksitav kauplemisvõte on tulevase keskkonnatoimega seotud keskkonnaväidete esitamine ilma selgete, objektiivsete, üldsusele kättesaadavate ja kontrollitavate kohustusteta, mis on sätestatud rakenduskavas, mis sisaldab mõõdetavaid ja ajaliselt piiritletud eesmärgi ning muid olulisi elemente ning mida kontrollib regulaarselt sõltumatu kolmandast isikust</p>	Selgitatud.	<p>Eelnõu punkti 3 kohta käivas selgituskirja osas on selgitatud, et „kolmandast isikust eksperdi“ all on mõeldud eksperti, kes/kellel on:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kauplejast sõltumatu; 2) puudub huvide konflikt;

	<p>ekspert, kelle hinnangud peavad olema tarbijale kättesaadavad.</p> <p>Soovime välja tuua, et eelnõus ega seletuskirjas ei ole välja toodud kes/mis on see „sõltumatu kolmandast isikust ekspert“. Samuti eelnõus ei ole täpsustatud, millistele kvalifikatsiooninõuetele peab ekspert vastama või kas tegemist peab olema akrediteeritud asutusega. Lisaks soovib Kaubanduskoda välja tuua, et sellise süsteemi loomine ja regulaarne kontroll võib olla ettevõtete jaoks potentsiaalselt kulukas ja halduskoormust suurendav.</p> <p>Kaubanduskoda teeb ettepaneku täpsustada eelnõus või seletuskirjas eksperdile esitatavad nõuded ja kriteeriumid, et tagada ettevõtjatele õigusselgus ning vältida erinevaid tõlgendusi. Ühtlasi tuleb leida lahendus, kuidas tagada, et kõik ettevõtjad, sealhulgas mikro- ja väikeettevõtted, suudaksid uutele nõuetele vastata, ilma et see tekitaks ebaproportsionaalseid kulusid või takistaks nende konkurentsivõimet</p>		<p>3) pädevus ja kogemused keskkonnavaldkes küsimustes;</p> <p>4) võimalus korrapäraselt jälgida kaupleja edusamme eesmärkide täitmisel.</p> <p>Samalaadset sõnastust on kasutatud ka direktiivi (EL) 2024/825 põhjenduses 4. Seega ei pea direktiivi teksti kohaselt kauplast sõltumatu eksperdi puhul olema tegemist akrediteeritud asutusega ning direktiiv loob eksperdile üldised nõuded, millele ta peab vastama. Kuna direktiiv ei anna rohkem täpsustusi, millistele nõuetele peab „kolmandast isikust ekspert“ vastama, ei ole eelnõu koostajal volitust direktiiv rangemalt üle võtta ning täpsustada siseriiklikult eksperdile esitatavaid nõudeid.</p> <p>Mis puudutab mikro- ja väikeettevõtteid, siis esmalt tasub märkida, et keskkonnaväidete- ja märgiste kasutamine on kauplast vabatahtlik.</p>
--	--	--	--

5.	<p>Eelnõuga kavandatakse muudatused on märkimisväärsed ja puudutavad laia ringi ettevõtjaid. Nõuete jõustumine eeldab ettevõtjate turundusmaterjalide ja -praktikate ülevaatamist, vajadusel uute tõendamissüsteemide loomist ning protsesside kohandamist.</p> <p>Leiame, et Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium koostöös Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametiga (TTJA) peaks pakkuma enne seaduse jõustumist ja ka pärast seda ettevõtjatele suuniseid, selgitavaid materjale ja koolitusi, et uute nõuete mõistmine ja rakendamine oleks võimalikult sujuv. Selline toetav lähenemine on oluline, et tagada regulatsiooni eesmärkide saavutamine ning vältida ebaõiglast halduskoormust ja karistusi, mis võivad tuleneda ebakindlusest või teadmatuse puudumisest.</p>	Arvestatud.	<p>Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on kavandamas koostöös Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametiga ka infopäeva, milles tutvustame lähemalt direktiivist tulenevaid nõudeid.</p>
6.	<p>Eelnõu kavandatava TKS § 17 lõike 5 alusel laieneb teavitamiskohustus ka ringlusaspektidele ehk eelnõu p 8 sätestab, et „Kui kaupleja osutab toodete võrdlusteenust ning annab tarbijatele teavet toodete ja nende tarnijate keskkonnavõi sotsiaalsete omaduste või ringlusaspektide kohta, loetakse oluliseks teabeks teavet võrdlusmeetodi, võrdlusobjektiks olevate toodete ja nende toodete tarnijate kohta ning teabe ajakohastamiseks võetud meetmete kohta“.</p> <p>Kaubanduskoda on seisukohal, et see on probleemne, kuna need aspektid ei ole hetkel Eestis selgelt mõõdetavad või tõendatavad. Konkreetsete ringlusaspektide (nt toote parandatavuse või ringlussevõetavuse) tõendamiseks puuduvad Eestis hetkel selged, universaalsed meetodid ja mõõtmisvahendid. See tekitab ettevõtjatele õigusliku ebakindluse, sest nad seisavad silmitsi olukorraga, kus neil</p>	Selgitatud.	<p>Kõnealuse säte ei kohusta kedagi võrdlusteenust osutama, vaid toob välja, et kui sellist võrdlusteenust osutatakse, tuleb tarbijale anda infot võrdlusmeetodi, võrdlusobjektiks olevate toodete ja nende toodete tarnijate kohta ning teabe ajakohastamiseks võetud meetmete kohta. Seega on ekslik väide, et kauplejatel on seadusest tulenev kohustus.</p> <p>Mis puudutab ringlusessevõetavust, siis on siinkohal oluline tehniline</p>

	<p>on küll seadusest tulenev kohustus, kuid puuduvad selged vahendid selle täitmiseks. Selline õigusnorm loob olukorra, kus järelevalveorganil on õigus trahvida, kuid ettevõtjal puudub võimalus esitada piisavaid tõendeid oma tegevuse vastavuse kohta, mis on vastuolus õiguspärase ootuse ja proportsionaalsuse printsiibiga.</p> <p>Kaubanduskoda teeb seetõttu ettepaneku, et eelnõu jõustumise kuupäevaks tuleks TKS § 17 lõike 5 osa luua riiklikud meetodikate ja juhised. Eelnõu jõustamine ilma selgete mõõtmis- ja tõendamissüsteemideta tekitaks ettevõtjatele põhjendamatut õiguslikku ebakindlust ning annaks järelevalveorganitele liigselt tõlgendamisruumi, mis võib viia ebaühtlase järelevalveni.</p>		<p>võimekus toodet/pakendit vms ringlusesse suunata, mitte see, kas toode/pakend vms tegelikult ka ringlusesse jõuab. Kui konkreetne kaupleja ei suuda tõendada, et tema toode/pakend vms on x ulatuses ringlusesse võetav, siis sellist väidet ta ka esitleda ei saa.</p> <p>Oleme suhelnud sel teemal ka Kliimaministeeriumiga, kelle vastutusalas on ringmajanduse teemad ning on saanud sealt signaali, et on olemas erinevaid ISO standardeid, millele on võimalik toodete ringlusesse võetavuse osas tugineda. Lisaks on uusi standardeid, millele on võimalik tugineda, ka kogu aeg tekkimas.</p>
7.	<p>Oleme seisukohal, et seletuskirja punktis 6 olev mõjuanalüüs on üldine ning vajab täiendusi. Mõjuanalüüs mainib küll halduskoormuse ja kulude kasvu, kuid ei paku piisavalt konkreetseid arvutusi või hinnanguid selle kohta, kui suured need kulud ettevõtetele tegelikult võivad hakata olema. Arvestades, et mitmete uute nõuete täitmine võib eeldada andmete kogumist, väidete tõendamist ja sertifitseerimist, milleks puuduvad hetkel Eestis nii meetodikad kui ka infrastruktuur, võib ettevõtjate jaoks kaasnev koormus olla märkimisväärne.</p>	Arvestatud.	Mõjuanalüüsi on täiendatud.

	<p>Lisaks oleme seisukohal, et eelnõu seletuskiri ei vasta hea õiguspärase ja normitehnika eeskirja (HÕNTE) nõuetele. HÕNTE § 41 lg 2 p 3 kohaselt peab eelnõu seletuskirja osa „Sissejuhatus“ esimese alaosa sisaldama lahendusettepanekut ja selle mõju, sealhulgas mõju halduskoormusele ning selle kasvu korral ülevaadet, mille võrra olemasolevat halduskoormust vähendatakse. Kuigi mõjuanalüüs mainib halduskoormuse kasvu, ei paku see konkreetseid ja realistlikke hinnanguid, mis on vastuolus HÕNTE-ga, mis näeb ette põhimõtte, et uue halduskoormuse loomisel tuleks samal ajal ka halduskoormust vähendada.</p> <p>Kaubanduskoda teeb ettepaneku täiendada mõjuanalüüsi, esitades konkreetseid kuluhinnanguid uute kohustuste kohta. Lisaks peab seletuskiri sisaldama infot, kuidas kavatsetakse HÕNTE põhimõtet rakendada, näiteks luues veebipõhiseid tööriistu või abimaterjale, et toetada ettevõtjaid uute kohustuste täitmisel ja vältida ebaproportsionaalse halduskoormuse kasvu.</p>		
--	--	--	--